

Krav och förväntningar på att synliggöra produkters miljöavtryck ökar

När EU ställer om och driver på utvecklingen av miljöavtryck är syftet att genom en kombination av marknadsstryck och styrmedel förbättra miljöprestandan för produkter och tjänster på den europeiska marknaden. Hur kommer svenska företag att påverkas? Det är något som ska undersökas i ett nyligen startat projekt inom Swedish Life Cycle Center, vid Chalmers tekniska högskola.

Inom ramen för initiativet Single Market for Green Products har Europeiska kommissionen (EU KOM) lanserat metoderna Product Environmental Footprint (PEF) och Organisational Environmental Footprint (OEF) för att kvalitetssäkra och öka transparensen för miljöinformation och för att underlätta jämförelser mellan produkters, tjänsters och organisationers miljöprestanda. Den svenska översättningen av Environmental Footprint (EF) är miljöavtryck.

Projektet *Miljöavtryck i Sverige* har startats för att undersöka hur svenska företag kommer att påverkas av legala och marknadsmässiga livscykelbaserade krav och förväntningar som implementeringen av miljöavtryck leder till. Vidare kommer projektet involvera och engagera näringsliv, myndigheter och offentlig sektor för att ge en ökad förståelse för arbetet på EU nivå och påverka utvecklingen av en gemensam metodik.

- Projektets kunskaps- och kompetenslyft ger svenska aktörer förutsättningar att ta tillvara och uppdatera sin långa erfarenhet av produkt- och organisationsrelaterat miljöarbete baserat på livscykel tänkande och på så sätt behålla detta försprång i utvecklingen av miljö- och resurseffektiva råvaror, produkter och tjänster säger Katarina Lorentzon, RISE, och Karin Sanne, IVL, två av deltagarna i projektledningsteamet för *Miljöavtryck i Sverige*.

Genom att medverka i och påverka den fortsatta utvecklingen av PEF/OEF kan exempelvis innovationer, produkt- och tjänsteutveckling bli framtidsrelevanta redan vid skrivbordet, i synnerhet som även finanssektorn nu ställer krav på långsiktig hållbarhet i riskbedömning av investeringar och krediter. Ett ökat svenskt deltagande i EU-processen ger också värdefulla bidrag till arbetet med implementeringen av EU:s klimatmål och EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi.

- Den stora nyckeln för projektet är att skapa ett brett engagemang och få ihop ett komplext område som berör metodikutveckling, tillämpning och policyutveckling, säger Björn Spak, Naturvårdsverket, en av deltagarna i projektledningsteamet för *Miljöavtryck i Sverige* samt svensk representant i EU:s tekniska expertgrupp för miljöavtryck. Vidare säger Björn att vi efterfrågar ett större engagemang från fler experter och intressenter som vill delta i projektets aktiviteter och välkomnar dessa att kontakta projektledaren.

Fakta

PEF är miljöavtryck av produkter och tjänster, medan OEF är miljöavtryck från hela organisationer. PEF/OEF bedöms vara den hittills mest ambitiösa appliceringen av livscykelanalys (LCA) för minskad produktions- och konsumtionsrelaterad miljöpåverkan inom EU med implikationer för allt miljöarbete i hela EU, från energieffektivisering och fossilfri omställning till bioekonomi, cirkulär ekonomi och användning av knappa resurser, både inom näringsliv, myndigheter och offentlig sektor. Förväntningarna på PEF/OEF som medel för att främja hållbar produktion och konsumtion är höga, och erfarenheterna hittills mestadels positiva även om mycket utveckling kvarstår. I EU:s handlingsplan för den cirkulära ekonomin som publicerades 11 mars 2020 framhålls miljöavtryck som särskilt viktiga inom två områden: utvidgningen av ekodesigndirektivet till att gälla andra produkter än energirelaterade samt verifiering av gröna produkter.

Miljöavtryck i Sverige är ett samverkansprojekt som bedrivs inom kompetenscentrumet Swedish Life Cycle Center, vid Chalmers tekniska högskola, med finansiering från Vinnova. Projektet pågår från 1 november 2020 till 31 december 2021. Projektgruppen består av LCA-expert och forskare vid Chalmers tekniska högskola, IVL Svenska Miljöinstitutet, KTH, Naturvårdsverket och RISE Research Institutes of Sweden och har en bred förankring och involvering av representanter från industri, myndigheter och branschorganisationer.

Konkreta leveranser är exempel på tillämpning av PEF-metodiken för att förstå dess omfattning och utfall, en större svensk resurs- och kompetensbas, större delaktighet i EU-processer samt ökad informationsspridning.

Mer information om projektet, <https://www.lifecyclecenter.se/projects/environmental-footprint-in-sweden-increased-competence-and-communication/>

Kontakt

Sara Palander, föreståndare Swedish Life Cycle Center och projektledare *Miljöavtryck i Sverige*, sara.palander@chalmers.se, 031 772 56 40

Text av Sara Palander